

Miljø- og Fødevareministeriet
Fødevarestyrelsen

Vejledning om mærkning af produkter med beskyttede betegnelser

1. udgave

Indholdsfortegnelse

1. Indledning	3
1.1 Kvalitetsforordningen, definition m.v.	3
2. Mærkning af produkter med beskyttede betegnelser	5
2.1 Hvem må anvende de beskyttede betegnelser?	5
2.2 Brug af de beskyttede betegnelser og de dertil knyttede EU-symboler	5
2.3 Placering af symbolet og den beskyttede betegnelse	8
2.4 Varebetegnelse for en beskyttet betegnelse	9
3. Pakning af produkter med beskyttede betegnelser	10
3.1 Pakning af produkterne	10
3.2 Produkter, der alene må pakkes i det geografiske område	10
4. Mærkningssprog	11
4.1 Generelle regler	11
4.2. De generelle reglers betydning for produkter, der har en BGB, BOB eller GTS	11

1. Indledning

Kvalitetsforordningen, art. 3

Gennemførelsesforordningen

Delegationsforordningen

Fødevareinformationsforordningen

Mærkningsbekendtgørelsen

Nærværende vejledning vedrører kun mærkning af fødevarer og landbrugsprodukter med beskyttede betegnelser¹. Vejledning om mærkning af vin, aromatiseret vin og spiritus med beskyttede betegnelser er ikke omfattet, men kan findes i vejledning om mærkning af vin og spiritus.

1.1 Kvalitetsforordningen, definition m.v.

De specifikke regler om mærkning af produkter med en beskyttet geografisk betegnelse (herefter BGB), en beskyttet oprindelsesbetegnelse (herefter BOB) eller en garanteret traditionel specialitet (herefter GTS) findes i Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) nr. 1151/2012 af 21. november om kvalitetsordninger for landbrugsprodukter og fødevarer (herefter kvalitetsforordningen). Endvidere er der fastsat supplerende regler i Kommissionens gennemførelsesforordning (EU) nr. 668/2014² samt i Kommissionens delegerede forordning (EU) nr. 664/2014³.

Der er adgang til de til enhver tid gældende regler på EUR-Lex (<http://www.eur-lex.europa.eu/>).

Kommissionen har udarbejdet en vejledning for mærkning af fødevarer, der indeholder ingredienser med en BGB eller BOB⁴. Vejledningen ligger på Kommissionens hjemmeside og på EUR-Lex. Der er ikke tale om en mærkningsvejledning for produkter med BGB eller BOB, men en beskrivelse af, hvordan produkter, hvori der indgår ingredienser med BGB og/eller BOB, kan mærkes. Emnet for Kommissionens vejledning er altså et andet og kan betragtes som et supplement til nærværende vejledning.

¹ I nærværende vejledning bliver ”beskyttede betegnelser” og ”registrerede betegnelser” brugt i flæng. Der er altså ikke tiltænkt nogen indholdsmæssig forskel.

² Kommissionens gennemførelsesforordning (EU) nr. 668/2014 af 13. juni 2014 om fastlæggelse af regler for anvendelsen af Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) nr. 1151/2012.

³ Kommissionens delegerede forordning (EU) nr. 664/2014 af 18. december 2013 om supplerende af Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) nr. 1151/2012 med hensyn til fastlæggelsen af EU-symboler for beskyttede oprindelsesbetegnelser, beskyttede geografiske betegnelser og garanterede traditionelle specialiteter og med hensyn til oprindelse, visse procedureregler og visse yderlige overgangsbestemmelser.

⁴ Meddelelse fra Kommissionen (2010/C 341/03) – Retningslinjer for mærkning af fødevarer, der indeholder ingredienser med beskyttet oprindelsesbetegnelse (BOB) og beskyttet geografisk betegnelse (BGB) Link <https://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:C:2010:341:0003:0004:da:PDF>.

Mærkning er defineret i kvalitetsforordningen⁵ som ”angivelser, oplysninger, fabriks- og varemærker, billeder eller symboler, som vedrører en fødevarer, og som er anført på emballager, dokumenter, skilte, etiketter eller halseetiketter af enhver art, der ledsager eller henviser til denne fødevarer”.

1.2 Øvrige regler

Udover de specifikke regler for mærkning af BGB-, BOB- og GTS-produkter, der følger af den lovgivning, der er omtalt under afsnit 1.1, gælder i øvrigt de generelle mærkningsregler, der følger af fødevareinformationsforordningen⁶ og bekendtgørelse om mærkning mv. af fødevarer⁷. Der henvises i den forbindelse til fødevarestyrelsens ”vejledning om mærkning af fødevarer”, der jævnligt opdateres og kan findes på styrelsens hjemmeside.

Endvidere er der for visse varegrupper yderligere mærkningskrav, der er fastsat i handelsnormer⁸ og varestandarder. Der er handelsnormer/varestandarder for fx olivenolie, vin, spiritus samt en lang række andre fødevarer.

De særlige mærkningskrav, der følger af kvalitetsforordningen og af handelsnormer/varestandarder supplerer eller erstatter de generelle regler i fødevareinformationsforordningen.

Se de til enhver tid gældende regler på Retsinformation (www.retsinfo.dk) og EUR-Lex (<http://www.eur-lex.europa.eu/>).

⁵ Kvalitetsforordningen, artikel 3, nr. 4.

⁶ Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) Nr. 1169/2011 af 25. oktober 2011 om fødevareinformation til forbrugerne, om ændring af Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 1924/2006 og (EF) nr. 1925/2006 og om ophævelse af Kommissionens direktiv 87/250/EØF, Rådets direktiv 90/496/EØF, Kommissionens direktiv 1999/10/EF, Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2000/13/EF, Kommissionens direktiv 2002/67/EF og 2008/5/EF og Kommissionens forordning (EF) nr. 608/2004.

⁷ Bekendtgørelse nr. 1355 af 27. november 2015 om mærkning mv. af fødevarer.

⁸ Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) nr. 1308/2013 af 17. december 2013 om en fælles markedsordning for landbrugsprodukter og om ophævelse af Rådets forordning (EØF) nr. 922/72, (EØF) nr. 234/79, (EF) nr. 1037/2001 og (EF) nr. 1234/2007.

2. Mærkning af produkter med beskyttede betegnelser

Kvalitetsforordningen, art. 12

Gennemførelsesforordningen, bilag X

Delegationsforordningen

Fødevareinformationsforordningen, art. 9, 16

Mærkningsbekendtgørelsen, § 15

2.1 Hvem må anvende de beskyttede betegnelser?

2.1.1. Beskyttede geografiske betegnelser og beskyttede oprindelsesbetegnelser

Det fremgår af kvalitetsforordningen, at BGB'er og BOB'er må anvendes af enhver erhvervsdrivende, der markedsfører et produkt, som er fremstillet i overensstemmelse med den dertil svarende varespecifikation⁹. Det betyder, at enhver producent, der opfylder kravene i specifikationen, herunder geografisk beliggenhed, er berettiget til at anvende den beskyttede betegnelse på sine produkter.

Der er ikke krav om, at producenten er medlem af en producentforening, men producenten skal være underlagt den kontrol, der er pålagt i medfør af kvalitetsforordningen, og som varetages af et kontrolorgan eller af den kompetente myndighed, der i Danmark er Fødevarestyrelsen.

Endvidere skal virksomheder, der pakker BGB og BOB produkter, mærke med de beskyttede betegnelser og de tilhørende symboler. Se kapitel 3.

2.1.2. Garanterede traditionelle specialiteter

Hvis der er tale om en GTS, kan enhver producent, der følger "opskriften", anvende betegnelsen. Ved GTS'er er der således ikke krav til producentens geografiske beliggenhed. Men det er et krav, at producenten følger præcis den opskrift, der fremgår af varespecifikationen.

2.2 Brug af de beskyttede betegnelser og de dertil knyttede EU-symboler

2.2.1. Beskyttede geografiske betegnelser, beskyttede oprindelsesbetegnelser og garanterede traditionelle specialiteter

2.2.1.1. Produkter med oprindelse i Unionen

Produkter, der har oprindelse i Unionen, og som markedsføres som en BGB, BOB eller GTS, skal mærkes med de relevante EU-symboler¹⁰. EU-symbolerne fremgår af bilag X til forordning 668/2014¹¹ og er gengivet her:

⁹ Kvalitetsforordningen, art. 12, stk. 1.

¹⁰ Kvalitetsforordningen, art. 12, stk. 3.

¹¹ Kommissionens gennemførelsesforordning (EU) nr. 668/2014 af 13. juni 2014 om fastlæggelse af regler for anvendelsen af Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) nr. 1151/2012.

Hvis de farvede symboler anvendes på en farvet baggrund, der gør symbolet mindre tydeligt, skal der anvendes en ydre cirkel omkring symbolet for at øge kontrasten med baggrunden¹². Se symbolerne med en ydre cirkel omkring her:

Det er muligt at bruge sort/hvide symboler, hvis de eneste "farver", der er anvendt på emballagen, er sort og hvid¹³. Det er ikke tilladt at anvende et sort og hvidt symbol på en emballage, der udover sort og hvid fx har grøn farve. De sort/hvide symboler ses nedenfor og fremgår i øvrigt af bilag X, afsnit 2, til forordningen 668/2014.

¹² Forordning nr. 668/2014, bilag X, afsnit 1.

¹³ Forordning nr. 668/2014, bilag X, afsnit 2.

Hvis baggrunden på emballagen eller mærkningen er mørk, kan symbolerne anvendes i negativt format. Symbolerne i negativt format findes tillige i bilag X, afsnit 2, til forordningen 668/2014.

2.2.1.2. Produkter med oprindelse uden for Unionen (3. landsprodukter)

Produkter, der har oprindelse i 3. lande, og som markedsføres under en betegnelse, der er opført i EU-registret¹⁴, kan være mærket med angivelserne BGB/BOB og de dertil knyttede symboler, men det er ikke et krav¹⁵.

2.2.2. Symbolets størrelse

Hovedreglen er, at symbolerne skal være minimum 15 mm i diameter¹⁶. Dog kan der på mindre produkter anvendes symboler, der er reduceret til 10 mm¹⁷. Det fremgår ikke direkte af reglerne, hvad mindre produkter er, men der skal søges vejledning¹⁸ i de generelle mærkningsregler¹⁹, hvoraf det fremgår, at "for så vidt angår emballager eller beholdere, hvis største yderflade har et flademål på

¹⁴ EU-registret hedder pt. DOOR og er offentligt og findes på <https://ec.europa.eu/agriculture/quality/door>. Inden for en overskuelig fremtid bliver registret overflyttet til en anden database, der kaldes "E-Ambrosia".

¹⁵ Forordning nr. 1151/2012, artikel 12, nr. 6.

¹⁶ Forordning nr. 668/2014, bilag X, punkt 4.

¹⁷ Forordning nr. 668/2014, bilag X, punkt 4.

¹⁸ EU-Kommissionen har udtalt, at der skal søges vejledning i Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) Nr. 1169/2011 af 25. oktober 2011 om fødevareinformation til forbrugerne.

¹⁹ Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) Nr. 1169/2011 af 25. oktober 2011 om fødevareinformation til forbrugerne.

under 10 cm², er det kun obligatorisk at...²⁰. Det betyder, at kun ganske små produkter kan mærkes med symboler, der er under 15 mm i diameter.

2.2.3. Anvendelse af EU-symboler - engrosvirksomheder og særlige salgssituationer²¹

De fleste produkter med registrerede betegnelser kan pakkes eller ompakkes uden for det geografiske område. Læs om de produkter, der ikke kan, i afsnit 3.2. Det betyder, at danske virksomheder kan købe produkter med registrerede betegnelser fra en producent i DK eller et andet EU-land og detailpakke produkterne i DK eller eventuelt sælge produkterne som ikke færdigpakkede fødevarer fra fx en ostebutik/delikatesseafdeling/grønthandler til den endelige forbruger.

Når en virksomhed pakker/ompakker produkter med registrerede betegnelser skal mærkningsreglerne iagttages. Det betyder bl.a., at reglerne om mærkning med den registrerede betegnelse og det konkrete EU-symbol skal overholdes. Se afsnit 2.3 herom nedenfor.

Hvis produkterne sælges direkte fra ostehandlerens/grønthandlerens/slagterens disk, hvor ekspedienten pakker produktet på kundens anmodning, er der ikke krav om, at produktet mærkes med betegnelse eller symbol. Det kan dog anbefales, at virksomheden placerer et lille skilt i fx osten/skinke eller ved varerne, hvoraf det fremgår, hvilken BGB/BOB, der er tale om, samt det relevante symbol, hvis det fx for ost/skinke ikke fremgår klart af folien eller skorpen. For grøntsager vil det formentlig altid være relevant.

Hvis produkterne skal sælges ved direkte salg, er der forskel på, hvordan produktet skal mærkes alt efter, hvilken direkte-salgssituation, der er tale om. Er der tale om direkte salg, hvor virksomheden pakker forud for travle tidspunkter til salg samme dag, behøver produktet ikke at være mærket med den beskyttede betegnelse eller med det tilhørende EU-symbol. Er der derimod tale om direkte salg, hvor produkter fx skæres ud, pakkes og udbydes til salg i samme detailbutik og markedsføres over længere tid end én salgsdag, skal produktet mærkes med de fleste obligatoriske oplysninger²², herunder den beskyttede betegnelse og det tilhørende EU-symbol.

2.3 Placering af symbolet og den beskyttede betegnelse

Den beskyttede betegnelse og det tilknyttede EU-symbol skal placeres i samme synsfelt²³ og meget gerne på et iøjefaldende sted. Det er altså ikke muligt at mærke et produkt med den beskyttede betegnelse på forsideetiketten og så placere det tilhørende EU-symbol på en bagsideetiket.

²⁰ Forordning nr. 1169/2011, artikel 16, stk. 2.

²¹ Læs om særlige salgssituationer i Fødevarestyrelsens "Vejledning om mærkning af fødevarer". Vejledningen kan bl.a. findes på styrelsens hjemmeside www.fvst.dk.

²² Mærkningsbekendtgørelsen, § 15. Produktet behøver dog ikke at være mærket med ingrediensliste, quid eller næringsdeklaration, men kunden skal kunne få oplysning om indhold af ingredienser, herunder allergene ingredienser. Læs mere herom i den generelle mærkningsvejledning kapitel 13.

²³ Af kvalitetsforordningen fremgår det, at produktets registrerede betegnelse "bør [] være anført i samme synsfelt som EU-symbolet", og af den danske sprogversion af gennemførelsesforordningen, at såfremt den registrerede betegnelse er angivet på produktet, så skal EU-symbolet også anføres. I den engelske version af gennemførelsesforordningen, fremgår det imidlertid, at EU-symbolerne "skal ledsages af det registrerede navn". Problemstillingen har været drøftet med

Den registrerede betegnelse bør stå klart og ”isoleret”. Der bør således ikke anvendes andre ord i tilknytning til betegnelsen, som fx positive adjektiver. Hvis fx en Danablu ost skal mærkes, så bør betegnelsen ”Danablu” stå alene, og ikke i forbindelse med fx ”dejlige”, ”smagsfulde” eller lignende adjektiver.

2.4 Varebetegnelse for en beskyttet betegnelse

Den beskyttede betegnelse kan erstatte en sædvanlig varebetegnelse på en fødevare²⁴. Det betyder, at angivelsen af fx Danbo på en ost kan opfylde kravet i Fødevareinformationsforordningen om, at alle fødevarer skal mærkes med en varebetegnelse. Det er således ikke nødvendigt også at anføre fx fast ost, men det vil være fint at gøre det.

Kommissionen, der har meldt ud, at det er et krav, at den registrerede betegnelse er placeret i umiddelbar forbindelse med det dertil knyttede symbol. Der er altså umiddelbart tale om en oversættelsesfejl i den danske sprog version.

²⁴ Af fødevareinformationsforordningen fremgår det, at varebetegnelsen for en fødevare ikke må erstattes af en betegnelse, der er beskyttet af en intellektuel ejendomsret. BGB'er og BOB'er er intellektuelle ejendomsrettigheder, og derfor måtte man umiddelbart forvente, at der ud over den beskyttede betegnelse også skulle angives en varebetegnelse på fødevaren. Kommissionen har imidlertid på Fødevarestyrelsens forespørgsel udtalt, at det ikke er nødvendigt at give en fødevare, der er mærket med en beskyttet betegnelse, en sædvanlig varebetegnelse, jf. fødevareinformationsforordningens artikel 9, stk. 1, litra a.

3. Pakning af produkter med beskyttede betegnelser

Kvalitetsforordningen, art. 7

Gennemførelsesforordningen

Delegationsforordningen

3.1 Pakning af produkterne

Som udgangspunkt kan produkter, der er beskyttet med en BGB eller en BOB pakkes i alle lande. Pakkerierne skal så følge de mærkningsregler, der gælder for produkter med beskyttede betegnelser og de specifikke regler, der kan gælde for det enkelte produkt. I nogle varespecifikationer er det imidlertid fastsat, at produktet kun må pakkes i det geografiske område, hvor produktet bliver produceret. Læs nærmere herom i næste afsnit.

3.2 Produkter, der alene må pakkes i det geografiske område

Nogle produkter med registrerede betegnelser har en helt særlig beskyttelse, da det er anført i varespecifikationen og enhedsdokumentet, at produktet kun må pakkes i det afgrænsede geografiske område, hvor produktet er produceret. Det sikrer, at produktet bevarer sin særlige kvalitet og kræver en tilstrækkelig og produktspecifik begrundelse²⁵. I disse tilfælde er det ikke muligt at pakke eller ompakke produkterne uden for det geografiske område og altså heller ikke i Danmark. Et eksempel på et sådan produkt er den italienske BOB Parmigiano Reggiano (parmesan ost). En osthandler vil dog have mulighed for at bestille et hel parmesanost hjem for derefter at sælge osten over disk på køberens anmodning.

²⁵ Forordning nr. 1151/2011, artikel 7, stk. 1, litra e.

4. Mærkningssprog

Fødevareinformationsforordningen, art. 15

Mærkningsbekendtgørelsen, § 3

4.1 Generelle regler

Obligatorisk mærkning skal anføres på et sprog, der er let forståeligt for forbrugeren i den medlemsstat, hvor fødevaren markedsføres²⁶. Det betyder, at mærkningen i Danmark skal være på dansk eller på andre sprog, der kun ved uvæsentlige forskelle i stavning adskiller sig fra dansk²⁷. Ved vurderingen af, om mærkning på et andet sprog end dansk kan accepteres, må der i det enkelte tilfælde tages stilling til, om den anvendte mærkning er let forståelig for forbrugeren. Man kan altså ikke gå ud fra, at mærkning på svensk og norsk altid kan erstatte mærkning på dansk, ligesom det ikke kan udelukkes, at mærkning på andre fremmedsprog kan benyttes.

4.2. De generelle reglers betydning for produkter, der har en BGB, BOB eller GTS

De EU-symboler, der er omtalt i afsnit 2.2., og som skal anvendes ved mærkning af BGB, BOB og GTS produkter, skal, når de markedsføres i Danmark, som udgangspunkt være på et sprog, der er forståeligt for den danske forbruger. Det betyder, at teksten skal være på dansk eller på et sprog, der kun ved uvæsentlige forskelle i stavning adskiller sig fra dansk. Det vil derfor som udgangspunkt ikke være tilladt at anvende det engelske symbol på fødevarer, der markedsføres i Danmark.

²⁶ Mærkningsforordningen, artikel 15, stk. 1.

²⁷ Mærkningsbekendtgørelsens § 3.